

Експерименти

ВРЕМЕ

90 минути нощно време
(тъмна стая)

МАТЕРИАЛИ/ГРУПА

3 епруветки
стойки за епруветки
3 водорасли (Водна
чума - *Elodea*) могат да
бъдат купени от всеки
магазин за домашни
любимци

дестилирана вода
чешмяна вода
газирана вода
секундомер

Различни предмети за
затъмняване (картонени
кутии, алуминиево
фолио)

УМЕНИЯ

самостоятелно
планиране на
експеримент
измерване
наблюдение

КЛЮЧОВИ ДУМИ:

водни растения
кислород
въглероден диоксид
светлина

МОДУЛ 4

Измерване производството на кислород с помощта на водорасли

Описание

В предишните занимания учениците работиха с информация за циркулацията на CO_2 - O_2 и за ролята на растенията като производители на O_2 . Следващата задача е да проучим кои фактори ограничават производството на кислород. Учениците използват научни умения за проучване, за да планират експерименти самостоятелно.

Цели:

Учениците да знаят, че растенията се нуждаят от CO_2 и светлина, за да произвеждат кислород.

Учениците да развиват умения да извършват научни изследвания: задаване на въпроси (Какво искаме да открием?) – планиране на експерименти (Как ще направим това?) – наблюдение, измерване и тълкуване (Какво можем да наблюдаваме, опишем и анализираме?).

Техническа последователност:

1. Преговорете какво сме научили до сега. Експериментът на Пристли показва, че растенията произвеждат O_2 . Учениците сега ще изследват как растенията произвеждат кислород.
2. Експеримент: Поставете парче току-що отрязано водорасло в епруветка с чешмяна вода, поставете я до източник на светлина и обсъдете с учениците какво виждат. Би следвало да виждат мехурчетата, които се отделят от отрязаната повърхност на растението. Тези мехурчета са кислород.
3. Разделете класа на групи и раздайте практическия материал и работен лист Е8.
4. Обсъдете материалите, които те ще използват. Газираната вода (откритието на Пристли) съдържа повече въглероден диоксид от чешмяната вода, а дестилираната вода изобщо не съдържа въглероден диоксид.
5. Учениците трябва самостоятелно да планират експеримент, за да изследват дали растенията се нуждаят от CO_2 , за да произвеждат O_2 . След това учениците провеждат своя експеримент, наблюдават и измерват какво се случва като използват секундомер. Резултатите трябва да бъдат отразени в таблицата в работния лист.
6. Начертайте таблица (като тази в работния лист) на черната дъска. Попълнете отделните резултати на класа и ги обсъдете с учениците.
7. Раздайте работен лист Е9. Учениците планират и провеждат втори експеримент, за да изследват дали за производството на кислород е необходима светлина.
8. Обсъдете експеримента и резултатите като клас.
9. Повечето ученици ще кажат, че производството на кислород намалява на тъмно, но не спира напълно. Следователно, Лили е права. Сложете епруветката с отрязаното парче водно растение в картонена кутия за през нощта. Погледнете епруветката на следващата сутрин. Няма да има мехурчета, защото растението се нуждае от светлина, за да произвежда кислород.
10. Разсъждение: Ние работихме като учени през последните дни. Но как работят учениците?
  - а: те имат ясно определен въпрос (Нуждае ли се едно растение от светлина, за да произвежда кислород? В издишвания въздух ли има повече въглероден диоксид или в заобикалящия ни въздух?)
  - б: Те планират експеримент, за да отговорят на този въпрос (експериментирайте с водното растение, розовия разтвор, свещта в бурканите)
  - в: Те наблюдават или измерват или сравняват
  - г: с помощта на тези наблюдения и данни те могат да отговорят на въпросите и да докажат конкретен факт.

Учениците могат да напишат две неща, които са открили днес.

Допълнителна информация:

За да осъществяват фотосинтеза и, следователно, за да произвеждат кислорода, който ние дишаме, растенията се нуждаят от вода, въглероден диоксид и слънчева енергия. Това може да бъде изследвано посредством два много прости експеримента.

Поставете отрязаното парче водно растение (*Elodea*) в епруветка с чешмяна вода, така че отрязаната повърхност да е с лице нагоре. Листата на водното растение отделят кислород от отрязаната повърхност; могат да се видят мехурчетата, които се издигат нагоре в епруветката. Важно е повърхността да е свежо отрязана (отрежете малко парченце отново непосредствено преди експеримента) и под водата.

Повторете експеримента, като използвате газирани вода, чешмяна вода и дестилирана вода и обсъдете резултатите с учениците. В дестилираната вода няма CO_2 и затова растението не може да произвежда кислород (мехурчетата не се отделят). Газираната вода съдържа повече CO_2 от чешмяната вода, и затова растението произвежда повече O_2 , (повече мехурчета се отделят)

Същото се отнася и за интензивността на светлината. Колкото по-интензивна е светлината, толкова повече кислород произвежда растението. Когато няма светлина няма да бъде произвеждан кислород (производството временно се отлага).

Измерване производството на кислород с помощта на водно растение

Какво искаме да разберем?

1.

Растенията нуждаят ли се от въглероден диоксид, за да произвеждат кислород?

За тази цел ние имаме...

Водно растение

Вода с различно количество въглероден диоксид

- Дестилираната вода не съдържа въглероден диоксид
- Чешмяната вода съдържа малко въглероден диоксид
- Газираната вода съдържа много въглероден диоксид

Секундомер

Източник на светлина

2.

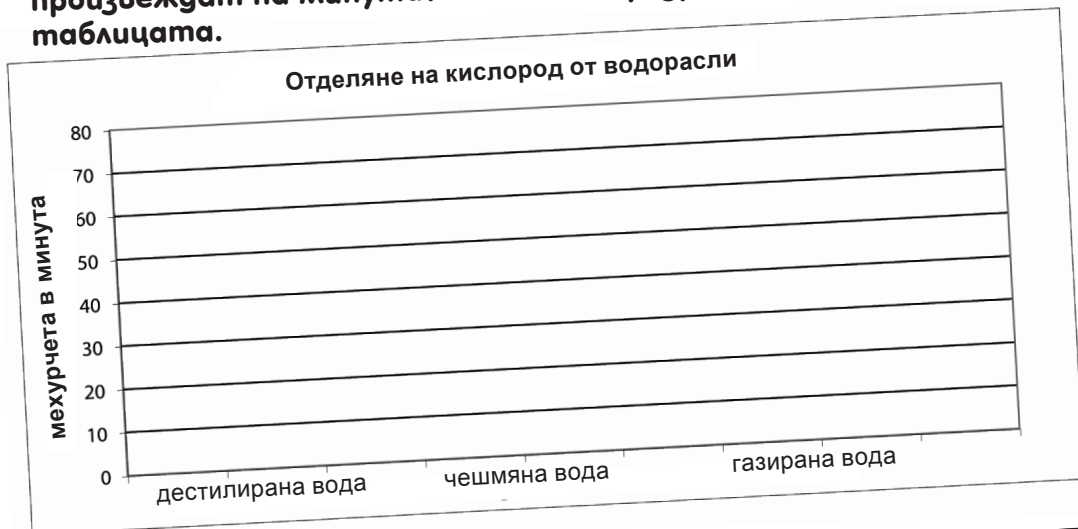

Планирайте експеримент и го проведете. Нарисувайте запланувания експеримент в долното поле.

3.

Какво наблюдавате? Колко мехурчета кислород се произвеждат на минута? Напишете резултатите в таблицата.

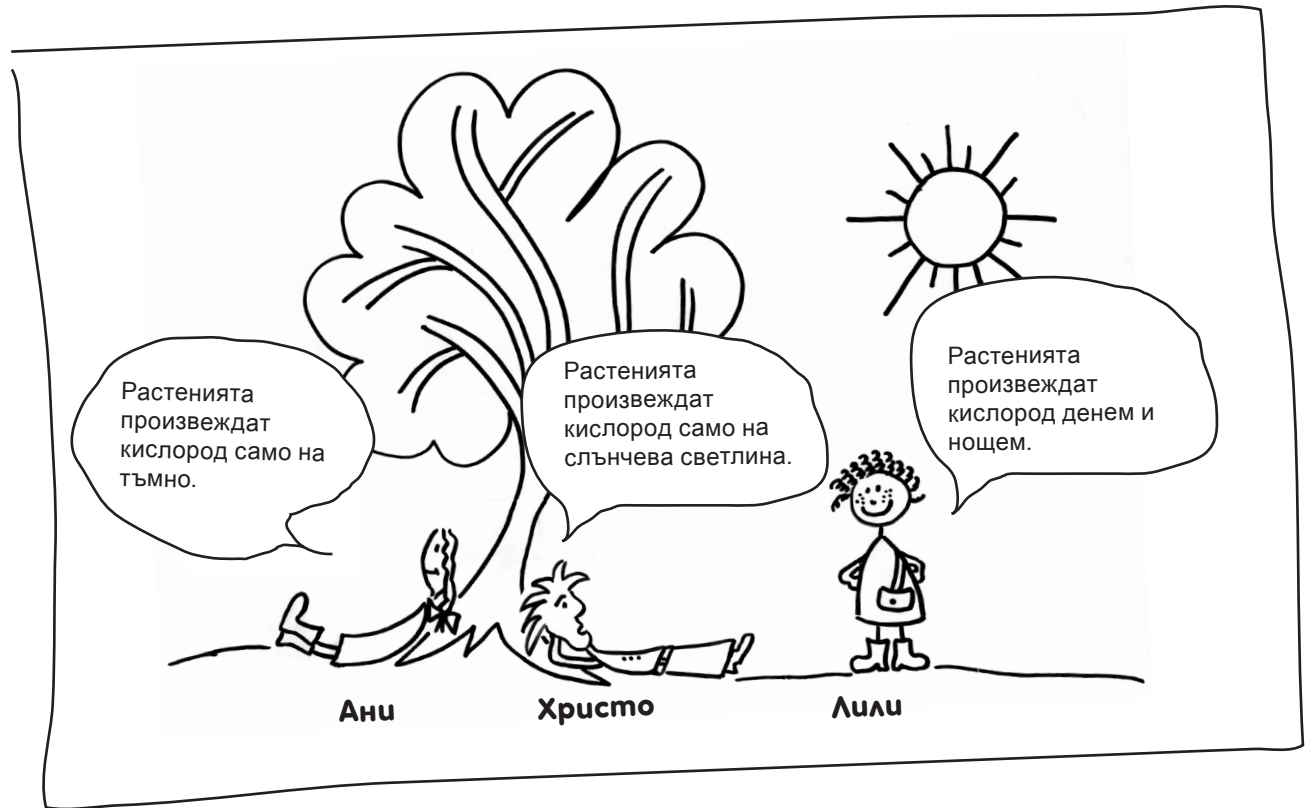

4.

Погледнете таблицата и отговорете на изследователския въпрос.

5.

6.

 Кой от тримата приятели е прав?

- A:** Ани
- B:** Христо
- C:** Лили

7.

 Обмислете експеримент, който показва кой е прав и попълнете следните изречения:

8.

 Можем да докажем, че ..... е прав, като

Нещата, които аз научих днес